

SAKARI

Sakari ka Asee, waati tia səora ba ben səmburu kua. Adama ben gari kun sāa tia. Asee u Isireliba kirə kuawa bu ka Yinni Gusunən sāa yeru bani. Ma Sakari u gerua ye ya sia wee ye ya ka handuniagibu kpuro yā. Win kāsi dabi ni u wan sō, u təmbu kirə kua bu ka gōru gosia. U nee, sunə wìn nəo mwēeru Gusunə u kua, u koo na u bandu di kpa u təmbu yakia yorun di.

Sa ko kpī su tire ten gari bənu ko yiru.

Tire ten kpunaa

1. Sakarin kāsi ni u wa ka win kirəba, wiru 1n di sere wiru 8.
2. Ye ya koo koora sia, wiru 9n di sere wiru 14.

SAKARIN KĀSINU

Yinni Gusunə u win təmbu sokumə bu wurama

¹ Darusin bandun wō yirusen suru nəoba itase səora Yinni Gusunə u ka win səmo Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua u nee,

² ne, Yinni Gusunə na ka bəen baababa mōru kua too.

³ Yen sō, na bəe səəmə, i wurama nən mi, kpa ne, Gusunə wəllu ka tem Yinni n maa wura bəen mi. Ne, Yinni Gusunəwa na yeni gerua.

⁴ I ku ka bəen baababa weena be nən səmə gbiikobu ba nən gari səəwə ba nee, bu ben daa kōsa derio. Adama ba n səmə be swaa daki bu sere man məm nəəwə.

⁵ Mana bəen baababa be, ba wāa tē. Səmə ben tii, ba wāa sere ka tē?

6 Aawo, ba gu. Ka mε, wooda ka gari yi na nεn səmə be wε, ba yi bεen baababa sə̄wa, ma ba gōru gəsia ba nεe, nε Gusunə wəllu ka tem Yinni na bu kua nge me na gōru doke ben daa kōsan sə̄.

Sakari u dumi wa kāsiru sə̄o

7 Darusin bandun wə̄o yirusen suru wəkura tiase, wi ba mò Sebatı, win sə̄o yənda nnese sə̄ora Yinni Gusunə u ka win səmə Sakari, Berekian bii, Idon debubu gari kua kāsiru sə̄o.

8 Wee ye u wa kāsi te sə̄o. Wəkuru, u durə goo wa u dum swāa səni u ka yō dānu ganun suunuə, wəwa gaa sə̄o. Ma dum swēe ka dum berə wurusu ka dum kaaba yi wāa win biruə.

9 Ma u bikia u nεe, nεn Yinni, mba dumi yin tubusianu.

Ma Gusunən gərardo wi, u nùn sə̄wa u nεe, kon nun yi tubusia.

10 Yera u nùn sə̄wa u nεe, dumi yi, yi sāawa yi Gusunə u gərima yi ka tem bukiana.

11 Ma dumi yin tii yi gərardo wi sə̄wa yi nεe, sa tem bukiana sa wa mε kpuro mu wāa bəri yendu sə̄o.

12 Ma gərardo wi, u nεe, Gusunə wəllu ka tem Yinni, sere saa yerà kaa Yerusaləmu ka Yudaban wuu si su tien wənwəndu wa, si a ka məru sāa saa wə̄o wata ka wəkurun di.

13 Ma Yinni Gusunə u gərardo wi wisə ka gari dori yi yi nùn gōru yemia.

Yinni Gusunə

u koo kpam Yerusaləmu gəsi

14 Gərardo wi, u maa nùn sə̄wa u nεe, a geruo a nεe, ameniwa wi, Yinni Gusunə u gerua.

U nεε, u Yerusalεmu ka Siɔnin kĩru mɔ ta kpã.

¹⁵ Meyə u ka bwese ni nu tii sue mɔru mɔ.

Yellu u raa ka nu mɔru kua fiiko.

Ma nu Yerusalεmu kɔsa kua.

¹⁶ Yen sɔna wi, Gusunɔ wɔllu ka tem Yinni u nεε,
u koo Yerusalεmun wɔnwɔndu ko.

Ba koo win sãa yeru bani.

Kpa bu Yerusalεmun kρεεkρεεku ȳire.

¹⁷ Win wusu su koo dukia yibu.

U koo maa Yerusalεmu nukuru yemiasia.

Kpa u maa ye gɔsi win tiin sɔ.

Wi, Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniwa u yeni gerua.

Sakari u kɔbi nnε

ka sekobu nnε wa kāsiru sɔɔ

2

¹ Sakari u nɔni seeya ma u maa kɔbi nnε wa.

² Ma u gɔrədo wi u ka nùn gari mɔ bikia u nεε, kɔbi
yirà mini.

Ma u nùn wisɑ u nεε, kɔbi yi yi Yudaba ka Isire-
liba ka Yerusalεmugibu yarinasiawɑ mi.

³ Yen biru, Yinni Gusunɔ u maa nùn sekobu nnε
sɔɔsi.

⁴ Ma u nùn bikia u nεε, mba seko be, ba kobu na.

Ma u nùn wisɑ u nεε, ba nawa bu ka kɔbi yi tɔyɑ
ko, kpa bu yi bɔɔku yi, yi yi Yudan tem wɔri yi mɛn
tɔmbu yarinasia sere ben goo kun kpã u ka tii yina.

Sakari u wεε wa kāsiru sɔɔ

⁵ Ye Sakari u maa mεera, yera u durɔ goo wa u wεε
ȳirutii nεni.

⁶ Ma u nùn bikia u nεε, mana a dɔɔ.

Ma u wisɑ u nεε, na dɔɔwa n Yerusalεmu ȳire n
ka yen dɛebu ka yen yasum wa.

7 Sanam mε Gusunən gərədo wi u ka nùn gari mò, u susim wee, yera gərədo goo u maa na u ka wiənə yinna.

8 Ma u nùn sə̄wə u neε, a duka doo a aluwaasi wi sə̄ a neε, Yerusalemu ya koo ko wuu gè ba ñ maa gbāraru toosimə. Domi gen təmbu ka gen yaa sabenu koo dabia.

9 Yinni Gusunə u maa neε, u ko n sāa nge gbāra dɔ̄giru Yerusalemu yen sə̄. Meyə u ko n maa sāa yen bεεre.

Yinni Gusunə u be ba raa

kpiκiru da soku

10 Sakari u neε,
Yinni Gusunə u gerua u neε,
bεε be u raa yarinasia handunian goonu nnε ye soɔ, i wurama.
I seema i wurama saa sə̄ yēsan nəm geu gian di.

11 Bεε Yerusalemugibu, bεε be i yoru dimə Babiloniə, i kisirama.

12 Domi wi, Gusunə wəllu ka tem Yinni u neε, yeniban biru, Yerusalemun bεεre ya koo wurama.
Wee u man gəriə bwese ni nu bεen yānu guran mi.
U neε, nù n maa bεε baba, ya sāawa nge win tiin nəniya nu baba.

13 Wee u koo nu nəma doke
kpa nu gəsia bεen yobu.

Saa ye soɔra nu koo già ma Gusunə, wəllu ka tem Yinniwa u man gərima.

14 Wiya u neε, bεε Yerusalemugibu, i nuku dobun kuuki koowo.

Domi u koo na u n ka bεε wāa.

Sakari 2:15

v

Sakari 3:4

15 Bwese dabina nu koo wura wi, Yinni Gusunən
mi già yen tɔ̄ te,
kpa nu ko win təmbu,
kpa u n wāa ka be.

Saa ye səora i ko i già ma wi, Gusunə wəllu ka tem
Yinniwa u man gərima.

16 U ko n maa Yuda mə tem dəeram mε səə.
U koo maa Yerusalemu gəsi.

17 Baawure u koo nəə mari Yinni Gusunən
wuswaaə.

Domi u koo seema win wāa yee dəerarun di.

Sakari u yāku kowo wa

kāsiru səə

3

1 Sakari u Yosue yāku kowo tənwero wa u yɔ̄
Yinni Gusunən gəradon * wuswaaə. Ma Setam † u
yɔ̄ win nəm geuə u ka nùn taare wē.

2 Ma Yinni Gusunən gərado u Setam səəwa u nεε,
Gusunə u nun gerusi wi, wi u Yerusalemu gəsa. A n̄
yē ma Yosue u sāawa nge dāa nəə ge ba wuna dɔ̄on
di?

3 N deema yāa disinugina Yosue u sebuə u ka yɔ̄
gərado win wuswaaə.

4 Ma gərado wi, u be ba yɔ̄ win wuswaaə səəwa u
nεε, bu Yosuen yāa disinugii ni wunə. Ma u Yosue
səəwa u nεε, wee na nun wunen toranu wuna. Ma
na nun tɔ̄ baka yānu sebusia.

* **3:1 Yinni Gusunən gərado** - Ka Heberum ba yorua Yinni Gusunə
təna. † **3:1 Setam** - Win səmbura u ka taare da Gusunən wuswaaə.

5 U maa wooda wē u nēe, bu nùn dawani ye ya
dēre bəkusio. Ma ba nùn ye bəkusia. Ma ba nùn
yānu sebusia. Saa ye səo, gərado wi, u yō mi.

6 U Yosue gari yini sə̄owa u nēe,

7 ameniwa wi, Gusunə wəllu ka tem Yinni u
gerua. U nēe,
à n sīimə win swēe səo,
ma a win woodaba məm nə̄wammə,
wuna kaa win sāa yeru ka ten yaaran səmburu
kpara.

U koo nun kowə be ba win səmburu mən turo.

Yinni Gusunə

u koo win səm kowo naawa

8 Yosue, wunə yāku kowo tənwero,
wunə ka wunen tən be ba sō wunen wuswaaō,
i swaa dakio i nō.
Tən be, ba ko n gina sāawa yīreru wi u sisin sō.
Domi Yinni Gusunə u koo win səm kowo gərima wi
u sāa kpii pətura.

9 Wunə Yosuen wuswaaō, u kperu garu yiimə.
Wuswēe nə̄ba yiruwa ta mə.

Win tiiwa u koo yore te səo.
Kpa u tem men toranu wuna sō teeru.

10 Wi, Gusunə wəllu ka tem Yinni u nēe,
yen tō te, i ko i sokuna i nuku dobu ko bəri yəndun
sō beeñ dāa gbaano.

Sakari u dabu wuraguu

ka dāa ye ba mə olifi wa

kāsiru səo

4

¹ Gusunən gərardo wi u ka Sakari gari mò u na u nùn yamia nge me ba ra tənu dom yamiε.

² Ma u nùn bikia u nεε, mba a waamə mi.

Ma u nùn wisə u nεε, wuran dabuwa na waamə gèn wəllə ba wekeru garu səndi. Weke te, ta kāanu nəəba yiru mə. Nin wəlləwa ba fitilanu səndi tia tia. Kāa nin min diya gum mu rə ka de fitila nin mi.

³ Olifin dānu yiru ya wāa weke ten bəkuə. Teeru nəm dwaru gia, teeru maa nəm geu gia.

⁴ Ma Sakari u wure u gərardo wi bikia u nεε, yinni, mba yeniba kpuron tubusianu.

⁵ Ma Gusunən gərardo u nεε, a n̄ yen tubusianu yε?

^{6a} Ma Sakari u nεε, aawo, yinni. Ma gərardo u nεε,

^{10b} fitila nəəba yiru ye, ya sāawa Yinni Gusunən nəni yi yi tem bukianamə.

¹¹ Ma Sakari u maa nεε, mba olifin dānu yiru ye ya wāa dabu gen nəm geuə ka gen nəm dwərə min tubusianu.

¹² U maa bikia u nεε, mba olifin kāanu yiru yen tubusianu ni nu wāa dabun kāanu yiru yen bəkuə, mìn di gum kokumə nge wura.

¹³ Yera u wisə u nεε, a n̄ nin tubusianu yε?

Ma u nεε, aawo, Yinni.

¹⁴ U nùn wisə u nεε, nu sāawa təmbu yiru be na gəsa ba nε, tem kpuron Yinni sāamə.

Njɔ mwεεnu Sorobabelin sɔ

^{6b} Yera u maa nεε, wee ye Yinni Gusunən u Sorobabeli sɔamə. U nεε,
n̄ m̄ ka wi, Sorobabelin dəm
n̄ kun m̄ ka win yiikowa
u koo kp̄i u səmburu ko.
Adama ka wi, Gusunən Hunden dama.

Wi, wəllu kə tem Yinniwa u yeni gerua.

⁷ U maa nεε,

Sakari, mba n da n guu baka te ta wāa Sorobabəlin
wuswāaō.

Sorobabəli wi, u koo tu kora

kpa u kpee geeru yara

te ba koo səndi sāa yerun wii kpiirō.

Saa ye sāa, təmbu ba koo nuku dobun kuuki ko ba
n mō

anna a kpee buraru wa.

⁸ Yinni Gusunə u maa Sakari səəwa u nεε,

⁹ Sorobabəliwa u dii ten kpeēkpeēku swīi.

Wiya u koo maa ten bana wiru go.

Saa ye sāra nən təmbu ba koo gia ma nε, Gusunə
wəllu ka tem Yinniwa na nun gərima.

^{10a} Yen sō, bu ku səmbu ten tore gəm
baa tā n sāan na piibu.

Ba koo nuku dobu ko

bà n wēe wa

yi ba ra ka ganan dəndabu məeri

Sorobabəlin nəmaō.

Sakari u tireru wa ta yəəWa

5

¹ Sakari u maa nəni seeya kāsiru sāa ma u tire
kureru garu wa ta yəəWa.

² Ma Gusunən gərardo u nùn bikia u nεε, mba a
waamə mi.

Ma u nùn wisə u nεε, tire kureru gara na waamə
ta yəəWa. Ten dēebu sāawa gəm soonu yəndu. Ten
yasum maa gəm soonu wəkuru.

³ Yera u nùn səəwa u nεε, bōriya ta səəwa yi yi koo
yabi tem mε kpuro sāa. Ten bee tiaō, ba yoruawa

ma ba koo gbənəbu kpuro gira minin di. Bee tiao
maa ba koo be ba ra bɔri weesugii ko gira.

⁴ Gusunə wəllu ka tem Yinnin tiiwə u koo de bɔri
yi, yi na kpa yi gbənəbun yənusu di ka sere be ba ra
ka Yinni Gusunən ȳisiru bɔre kam. Miya yi koo sina
yi yin wāa yeru ko kpa yi ben dirun kpεεkpεεku ka
ten kpenu di.

Sakari u tən kurə goo wa

kāsiru səə

⁵ Gusunən gərado wi, u Sakari susi ma u nəe, a
nəni seeyo a wa ye ya yarim wee.

⁶ Ma u nùn wisə u nəe, mba mi.

Ma u nəe, birera mi, ta yarim wee tè səə tem min
təmbu kpuron toranu yiba.

⁷ Sanam me bire ten wukiritia ye ba kua ka
pεerum ya wukiara, yera u kurə goo wa u sɔ̄ ten
sɔ̄wɔ̄.

⁸ Ma gərado wi, u nəe, kurə wi, u sāawa toranu.

Ma u wure u kurə wi taare bire ten səəwə, ma u
wukiri.

⁹ Ye u maa nəni seeya wəllə, yera u kurəbu yiru
gabu wa kāsiru səə. Kurə be, ba kasi mɔ̄ nge
kpakpaye, ma woo ga yi suamə. Ma ba na ba bire
te sua ba ka da wəllə.

¹⁰ Ma u gərado wi bikia u nəe, mana ba ka tu dəə.

¹¹ U nùn wisə u nəe, ba ka tu dəəwa Babilonin
temə. Miya ba koo tu diru bənia. Bə n tu bana ba
kpa, kpa bire te, ta n wāa mi.

Sakari u tabu keke nne wa

kāsiru səə yi dumi gawe

6

¹ Sakari u maa nɔni seeya ma u tabu kɛkɛ nnɛ wə yi dumi gawe yi yariɔ guunu yirun baan di. Guu ni, nu sāawa sii ganduginu.

² Tabu kɛkɛ gbiikaa, dum sw̄ɛeyə yi gawe. Yiruse, kɔnkɔrɔba.

³ Itase, kaaba. Nnɛse, dumi yi yi bau swāasu mɔ.

⁴ Ma u gørado wi u ka nùn gari mò bikia u nee, berà mi nɛn Yinni.

⁵ U nùn wisə u nee, wəllun goonu nnen wosə si su raa wāa Gusunə, tem kpuron Yinnin bəkuə. Siya su tē doonə.

⁶ Dum kɔnkɔrɔ be ba tabu kɛkɛ yen tia gawe mi, ba dəəwa sɔɔ yēsan nəm geu già. Ma dum kaa be, ba sw̄i. Adama dum bau swāasugii yi, yi dəəwa sɔɔ yēsan nəm dwaru già.

⁷ Dum sw̄ɛ yi, yi yara ma yi kana yi da yi tem bukiana. Ma gørado wi, u yi sɔɔwa u nee, yi doo yi tem me bukiana.

Ma yi tem me bukiana.

⁸ Gørado wi, u nùn soka u nee, a mɛerio a wa. Dumi yi yi da sɔɔ yēsan nəm geu già mi, yi Gusunən mɔru suresiawa bera mi.

Ba koo Yinni Gusunən

sāa yero seeya

⁹ Yinni Gusunə u Sakari sɔɔwa u nee,

¹⁰ a yoo beni, Helidai ka Tobiya ka Yedayan kēnu mao kpa a da Yosiasi, Sofonin biin yenuə mi yoo be, ba wāa sanam me ba tunuma Babiloniɔ.

¹¹ Kpa a sii geesu ka wura sua a ka sina furɔ ko ge kaa doke Yosue, yāku kowo tənwero, Yosadakin biin wirɔ.

12 Kpa a nùn sõ a nεε, ameniwa nε, Gusunõ wøllu ka tem Yinni na gerua. Na nεε, goo wāa wi ba mò kpii pøtura.
Saa win min diya wāara koo yari
kpa u nen sāa yee te bani.

13 U koo sina yānu sebe,
kpa u sina win sina gønæ u tømbu kpara.
Yāku kowo ko n wāa win bøkuæ
kpa ba n nøø tia sāa mam mam.

14 Sina furø ge, ga ko n wāawa nε, Yinni Gusunøn sāa yerø. Geya ga koo de bu Helemu ka Tobiya ka Yedaya ka Heni, Sofonin bii yaaya.

15 Ma Sakari u nεε, be ba wāa n toma, ba koo na bu sāa yee te bani. Saa ye søøra ba koo gia ma nε, Gusunõ wøllu ka tem Yinniwa na nun gørima.

Yeni kpuro ya koo koorawa ì n nε, Gusunõ bøen Yinnin gere mεm nøøwa mam mam.

Nøø bøku te ba ka

Yerusalémun bansu yaayamo

7

1 Darusin bandun wøø nnese søø, yen suru nøøba nnese wi ba mò Kisilun sõø nnese søøra Yinni Gusunõ u ka Sakari gari kua u nεε,

2 Beteligibu ba raa Saresøe ka Regemu Meleki ka gabu gøra Gusunõ wøllu ka tem Yinnin sāa yerø bu ka win durom kana.

3 Kpa bu maa yāku kowobu ka win søømbu bikia bà n ko ba n sumøn na, kpa ba n nøø bøkuæ wøøn suru nøøbuse kpuro søø nge mε ba mò teebun di.

4 Yera Gusunõ, wøllu ka tem Yinni u Sakari søøwa u nεε,

5 a yāku kowobu ka tøn be kpuro wisio a nεε,

saa wə̄o wata ka wəkurun di, ba ra nə̄o bəke
 kpa ba n wāa nuku sankiranu sə̄o wə̄on suru
 nə̄obuse ka nə̄oba yiruse sə̄o.

Adama ba ñ ye mə̄ bu ka man beeere wē.

6 Bə̄ n maa dimə̄, ba nə̄rumə̄, ben tiin sə̄na.

7 Yellu, ne, Yinni Gusunə̄ na təmbu kirə̄ kua ka
 gari yinin bweseru nə̄n sə̄mə̄ gbiikobun min di. Saa
 ye sə̄o, Yerusalemu ka wuu si su ka ye sikerenen
 təmbu ba wāa bəri yendu sə̄o, ma təmba yiba sə̄o
 yēsan nə̄m dwarzia ka wəwaə̄.

8-9 Gusunə̄ wəllu ka tem Yinni u maa Sakari sə̄wa
 u nə̄e, a tən be gari yini yaayasio yi yi nə̄e,
 bu təmbu sirio dee dee,
 kpa ba n tən geeru ka wənwəndu mə̄sinε.

10 Bu ku gəminibu ka gobekuba
 ka səbu ka sāarobu dəm dəre.

Bu ku maa ben winsim kōsa bwiseikusi.

11 Adama ba ñ gari yi swaa sue. Ba swaa taayawa.

12 Ma ba ben gōrusu bəbiasia nge kpee kpikiru.
 Ba ñ ne, Gusunə̄ wəllu ka tem Yinnin wooda ye
 swaa daki, ye na bu wē saa nə̄n sə̄məbun min di, be
 nə̄n Hunde u ka gari kua. Ma ben swaa taa bi, bu
 man mə̄ru kua too.

13 Sanam mə̄ na bu soka, ba ñ wisa.

Yen sə̄na nə̄n tii na ñ maa bu wisa
 sanam mə̄ ba man somiru kana.

14 Yen sə̄na na bu yarinasia bwesenu kpuron suunu
 sə̄o ni ba ñ daa yē.

Ma ba ben tem deri dirum
 goo ku ra maa sare mi.

Ma tem gem mə̄, mu kua bansu.

Ne, Gusunə̄ wəllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

Yinni Gusunə̄ u koo

Yerusalemu wlesia nge yellu

8

- ¹ Gusunə wəllu ka tem Yinni u gerua u nεε,
² nən nisinu kpā Yerusalemun sō.
 Domi na ye kī gem gem.
³ Yen sōna na nεε, kon wura Yerusalemu ye sōo
 kpa na n wāa mi.
 Ba koo ye soku wuu gemguu.
 Kpa bu maa nε, Gusunə wəllu ka tem Yinnin guu te
 soku guu deeraru.
⁴ Durə təkənu ka kurə təkənu
 nu koo ka dəki sīima
 kpa nu na nu sina yen batumaba sōo.
⁵ Bii aluwaasiba ka bii wəndiaba
 ba koo yibu yen batuma be sōo
 ba n dweebu mò.
⁶ Isireli be ba tien nəni sōo,
 ya ko n sāa nge ye ya kun kpē yu koora.
 Adama nε, Gusunə wəllu ka tem Yinni,
 kon kpī n maamaaki ye ko.
 Nena na yeni gerua.
⁷ Wee na nən təmbu faabə mò
 be ba wāa sōo yari yerə ka sōo duu yerə.
⁸ Kon ka bu wurama kpa bu sina Yerusalemuə
 ba n sāa nən təmbu
 kpa na n maa sāa ben Yinni gemgii
 wi u naane mə.
⁹ Wee ye nε, Gusunə wəllu ka tem Yinni na gerua.
 Na nεε, i wərugəru koowo
 bεε be i nua gisə ye nən səməbu ba gerua
 sanam me ba nən sāa yee ten kpεεkpεεku swīi.
¹⁰ Domi yellu, goo ku ra win səmburun kəsiaru wa.

Goo ku ra maa yaa sabe ni nu nùn sòmburu kuan
kòsiaru wë.

Saa ye sœo, goo ku ra yari.

Goo ku ra maa du ka bëri yëndu yibërebëan së.

Domi na tòmbu yësuwa bu ka wòrina.

11 Adama të, na ñ maa Isireli be ba tie kuammë nge
më na kua yellu.

Në, Gusunø wøllu ka tem Yinniwa na yeni gerua.

12 Kon de bëri yëndu tu duwa tem sœo kpuro.

Resem ya koo ma.

Gura ya koo ne

kpa tem mu dianu ko.

Doma nini kpurowa kon Isireli be ba tie kua.

13 Bëë Yudaba ka Isireliba,

wee i kua bwese te na bërusi bwesenun suunu sœo.

Adama të, kon bëë faaba ko

kpa i n sää domarugibu tòmbun suunu sœo.

Yen së, i ku berum ko.

I de i n wërugëru mœ.

14 Améniwa né, Gusunø wøllu ka tem Yinni na
gerua.

Na née, na raa gôru doke n bëë kësa kua

yèn së been baababa ba nén mëru seeya.

Na ñ daa gôru gësie n ye këbia.

15 Adama të, na gôru doke

n Yerusalem ka Yudan tem kpuro gea kua.

Yen së, i ku berum ko.

16 I ka gari yini sòmburu koowo.

Yiya, baawure u n da win winsim gem së.

Kpa i n da baawure siri gem sœo

i n ka wâa bëri yëndu sœo.

17 I ku goo kësa kua.

I ku bëri weesugii ko.

Domi yeniba kpurowa na tusa.
Nε, Yinni Gusunøwa na yeni gerua.

Nøø bøkurun tøru ta koo

gøsira nuku dobun tøru

¹⁸ Gusunø wøllu ka tem Yinni u nεε,

¹⁹ nøø bøku ni i ra ko suru nnese søø ka suru
nøøbuse søø ka suru nøøba yiruse søø ka suru
wøkuruse søø, nu koo gøsira nuku dobun tønu
Yudaø. Ni søøra ba ko n da tøø bakanu di.

Adama yeba kpuro søø, i de i gem ka børi yøndu
kña.

²⁰ Na maa wure na nεε,
tømbu ba koo na Yerusalemuø
saa wusu dabinun di.

²¹ Wusu gasun tømbu ba koo gasun tømbu sø bu
nεε,
bu da bu nε, Gusunø wøllu ka tem Yinnin durom
kasu Yerusalemuø
kpa bu man sã.

²² Geema, bwese døbinu ka maa bwese ni nu ðam
mø
nu koo na nu nen durom me kasu
kpa nu man sã.

²³ Nε, Gusunø wøllu ka tem Yinni na nεε,
yen tøø te, bweseru baatere søø,
tømbu wøku wøkubu ba ko n Yuu turon yabe soo
neni
ba n mò, ba koo ka nùn da.

Domi ba nua ma nε, Gusunø na wāa ka wi.

ISIRELIBA KA BWESE TUKUNU

Yinni Gusunø

u koo bwese ni nu tie siri

9

¹ Ameniwa Yinni Gusunə u gerua Hadarakin tem
sə u nəε,
kon wuu ge ba mə Damasi siri.
Domi nən nəni wāa təmbu səo
nge mə yi wāa Isireliban bwese keri kpuro səo.
² Kon maa Hamati ye ya wāa Damasin tem nəo bura
yerən tem siri
ka Tiri ka sere maa Sidoni,
baa mə wuu sin təmbu ba bwisi mə.
³ Tiri ye, ya wāa gbāra damgirun suunu səo.
Məya ya gobi guramə nge tua.
Ma ya wura guramə nge pətəkə.
⁴ Adama nə, Yinni Gusunə, kon ye kpuro mwa.
Kon yen dam sure nim wəku səo
kpa n de yu dəo mwaara.
⁵ Asikalonigibu ba koo ye wa
kpa bu bərum duura.
Kon de tem yiiri bakabu bu Gasa wəri,
kpa Ekoronigibun yīiyəbu kpuro bu kam ko.
Gasa ya koo sunə bia.
Goo kun ko n maa wāa Asikalonio.
⁶ Səbu ba koo na bu sinə Asidədu.
Kpa n Filisitibən tii suabu kpeerasia.
⁷ Ba n̄ maa yem dimə.
Ba n̄ maa būu yāku dīanu dimə.
Ba koo kowa nə, Gusunən təmbu nge Yudaba
kpa Ekoronigibu ba n maa sāa nən təmbu
nge mə Yebusiba ba kua.
⁸ Kon nən sansani gira n ka nən sāa yeru sikerena.
Kpa yibərə be ba daamə ba wuramamə bu ku raa ye
wəri.
Dam dioba kun maa sərə mi.
Domi nən nəni wāa mi.

Sunə wi u ka bəri yəndu sisi

9 Beε Siənigibu, i nuku dobun kuuki koowo.
 Beε Yerusaləmugibū, i yēerio nuku dobun sō.
 Wee bəen sīna boko u sisi bəen mi.
 U sāawa gemgii ka faaba kowo.
 U n̄ tii sue.
 Kētēku buuwā u səni.
10 Kon de tabu kēkē yi kpe Efaraimun temə
 kpa dumi ka tēn ni ba raa ka tabu kua yu kpeera
 Yerusaləmu.
 Sunə wi, u koo ka bwesenu bəri yəndu naawa.
 U ko n̄ bandu diiwa nim wəku geen di
 sere ka nim wəku giə,
 saa maa daa te ba mə Efaratin di n̄ ka də həndunian
 goonu nne səo.

Pirisəmban karabu

11 Yinni Gusunə u nəε,
 nən arukawani ye na ka beε bəkuan sō,
 ma i ye sire ka yāku yaa yem,
 kon bəen yobu yara dəkə kpirirun di te ta n̄ nim mə.
12 Beε yobu, beε be i yīiyə bakabu mə,
 i wuro bəen wusə si su gbāranu mə.
 Na maa beε nəəsiamə ma kon beε domaru kua
 nge yellugirun nən yiru.
13 Kon Yuda dendi nge tendu.
 Kpa Efaraimu ya n̄ sāa ten sēənu.
 Yerusaləmu, kon wunen bibu sua bu Gərekiba tabu
 wəri.
 Kon bu kowa nge tabu durə damgiin takobi.
14 Nε, Yinni Gusunə, kon tii səəsi wəllə.
 Nən sēu ga koo doona nge guru maakinu.
 Kon kəba so,
 kpa n̄ sarama guru woo bəkə səo,
 ge ga wee saa səə yēsan nəm dwāru gian di.

15 Nε, Gusunø, wøllu ka tem Yinni, kon nεn tømbu kɔsu.

Ba koo ben yibereba kamia bu ben kpurantεenun kpenu kɔsuku.

Kon de yibere ben yεm mu yari nge tam, n̄ kun mε nge yāku yaa yεm mε mu ra gbεeru yibu bu yεka yāku yerun kāanø.

16 Yen tɔø te, kon nεn tømbu faaba ko nge mε yāa kparo u ra win yāanu faaba ko.

Ba koo balli ben temø nge kpee gobigii ni ba mani sina furø søø.

17 Tem miya doo nøoru ka buram mu ko n wāa.

Alikama ka tam koo de aluwaasiba ka wøndiabø ba n dam mø.

Gusunø turowa sāa Yinni

10

1 I Yinni Gusunø kanø u bεε tom buruku gura kε.

U koo de guru woo gu na

kpa guru baka yu nε.

Kpa yakasu su kpi baama.

2 Domi būu nìn bwāarokunu ba mò Terafimu nu weesu mò.

Sørobu ba kāsi weesuginu waamø.

Ben dosusu su sāawa weesu.

Sin nuku yemiasiabu sāawa kam dirum.

Yen sɔnø ba sirene nge yaa sabenu.

Ba wønwøndu soore,
domi ba n̄ kparo mø.

Yinni Gusunø

u koo win tømbu yakia

3 Yinni Gusunø u nεε,
na ka kparo tuko be ba nεn tømbu kpøre møru mò.

Be, be ba sāa nge bonu mi, kon bu wōrima.
 Domi ne, Gusunō wōllu ka tem Yinni
 na nēn tōmbu Yudaba naawa.
 Kon bu dendiwā tabu sōo nge dum girimagia.
⁴ Ben min diya sinambu ba koo yari.
 Kpa ba n dam mō nge gani gōmburun kperu,
 n̄ kun me nge kuu bekurugirun gbere,
 n̄ kun me nge tēn te ba ra ka tabu de.
⁵ Ba ko n sāawa nge tabu durō damgii
 be ba ben yibereba taakumō swēe sōo nge pōtēkō.
 Ba koo tabu ko yēn sō ne, Yinni Gusunō ko na n ka
 bu wāa.
 Ben yibere be ba dumi yōowa ba koo sekuru wa.
⁶ Kon Yudaba tāsisia,
 kpa n Isireliba wōra.
 Kon ka bu wurama,
 domi na ben wōnwōndu mō.
 Ba ko n sāawa nge be na n̄ daa biru kisi.
 Domi nēna na sāa Gusunō ben Yinni.
 Kon ben kanaru mwa.
⁷ Efaraimuba ba ko n sāawa nge tabu durō damgibu.
 Ba ko n nuku dobu mō nge wi u tam nōra.
 Ben bibu ba koo ye wa kpa bu nuku dobu ko.
 Ba koo nuku dobu ko ne, Yinni Gusunōn sō.
⁸ Kon wia ko bu ka mēnnama.
 Domi nēna na bu yakiamō.
 Ba koo dabia nge yellu.
⁹ Kpa n de ba n pusā bwesenun suunu sōo.
 Mi ba wāa n toma mi,
 ba ko n da man yaaye min di.
 Kpa ba n wāa mi ka ben bibu.
 Yen biru, ba koo wurama.
¹⁰ Kon de bu wurama saa Egibitin di.
 Kon bu mēnnama saa Asirin di.

Kpa n de bu wurama Galadiø ka Libaniø.

Batumø kun bu turi.

¹¹ Ba koo nim wøku tøburø mi ba nuku sankiraru wa.

Gusunø u koo gen nim kurenu so,

kpa Nilun daa run nim mu gbera.

Asirigibun tii suabu koo kpe.

Kpa Egibitigibun bandu tu nørø ko.

¹² Kon nøn tømbu tøsisia.

Kpa ba n sñimø ka nøn yñsiru.

Nø, Yinni Gusunøwa na yenì gerua.

Ba damgibu køsuka

11

¹ Beø Libanigibu, i beøen kønnøsu keniø
kpa døø u beøen døa ye ba mà seduru di.

² Beø døa ye ba mà siperø, i weeweenu koowo.

Domi seduruba ba wøruka.

Be ba tii sue mi, ba kpeera.

Beø Basanin døa bakanu, i weeweenu koowo.

Domi døa sñø ge ba ñ daa kpø bu du ga wøruka.

³ Kparobu ba wuri mà,

domi ben beøre ya kpa.

Gbee sinansu su kukirimø,

domi Yuudenin døa sñøn beøre ya kpa.

Kparobu yiru

⁴ Amøniwa Yinni Gusunø u Sakari sñøwa. U nee, a
yñanu kparo ni ba koo go.

⁵ Be ba nu dwemø ba goomø ba ñ bu seøyasiamø.
Be ba maa nu døramø ba mà, ba ne, Gusunø siara,
domi ba gobi mø. Nin kparobu ba ku ra maa ka nu
yine.

6 Nε, Yinni Gusunø na ñ maa tømbun wønwøndu mà tem me søø. Kon baawure bériwa win winsim nømuø ka win sunøn nømuø. Ba koo ben tem arumani gurawa. Na ñ maa bu wøramø ben yibereban nømun di.

7 Yera Sakari u yãanu kparabu wøri ni ba koo go. Yãa niya nu kðsuru bo. Ma u kpara dëki yiru kasu. U tia soka durom, tia maa nøø tia. Ma u da u yãa ni nøøri.

8 Suru tian baa søø u nin kparobu ita go. Ma u ka nu tii kpara u temanabu kpana. Ma nin tii nu nùn tusa.

9 Ma u nee, na ñ maa nu kparamø. Nin ni nu koo gbi, nu gbio. Ni nu koo maa tiara nu tennø.

10 Ma u win dëka ye u soka durom bøøka u ka sðøsi ma u win arukawani kusia ye u raa ka bwesenu kpuro bøkua.

11 Yen tðø tera u arukawani ye kusia. Ma yãa kðsu ni nu nùn mæera mi, nu già ma Yinni Gusunøn gariya yi kooramo.

12 Ma u bu sðøwa u nee, ya n bu wëre, bu nùn kðsiaru wëeyø, ya kun maa bu wëre, bu derio.

Yera ba sii geesun gobi tøna yñira ba nùn kësia.

13 Ma Yinni Gusunø u nùn sðøwa u nee, a sii geesun gobi tøna ye ba mæera bure mi, mæmø wëeyø.

Ma u gobi yi sua u yari Gusunøn sãa yero yi ka ko mæmøgii.

14 Yen biru, u maa win kpara dëka yiruse ye u soka nøø tia mi, bøøka u ka sðøsi ma Yudaba ka Isireliban baa søø nøø tia maa sari.

15 Yinni Gusunø u maa nùn sðøwa u nee, a kparo nge kparo gari bøkø.

16 Domi kon kparo goo seeya tem me søø, wi u kun yãanu nøørimø ni nu gøø døø. U ñ nin binu

kasum dəo. U ñ ni nu məera wa tim kuammə. Meyə u ñ maa ni nu bwāa do nəɔrimə. Adama u koo ni nu gum mən yaa tem sere ka nin kɔrīo.

¹⁷ Bɔrurowa kparo gari bokə wi u yāanu derimə. Takobi yu win gāseru ka win nəm geun nənu kɔsukuo, kpa gāse te, tu gbera kpa nənu ge, gu gbi.

*Yinni Gusunə
u koo Yerusaləmu yakia*

12

¹ Gari yi Yinni Gusunə u gerua Isireliban sɔ wee. Wi, wi u wəllu ka tem məma, ma u maa tənu hunde dokeə ² u nəe, na Yerusaləmu kua nge nəra ye ya nən məru yiba nge tam. Ya koo bwese ni nu ka ye sikerenee woo tiro kpɛe. Woo tiro ge, ga koo Yudaba kpuro nənə bə n Yerusaləmu tarusi.

³ Tɔ te səo, kon ye gəsia nge kpee bakaru. Be ba kĩ bu tu sua ba koo məera wa. Handunian bwesenu kpuro nu koo mənna nu tu wəri.

⁴ Yen tɔ te, Yinni Gusunə u nəe, kon ben dumi woo tiro kpɛe kpa n yin maasəbu nəni swāaru kpɛe, kpa n bwese tukunun dumi wəkoru kpɛe. Adama kon Yudaba kɔsu.

⁵ Yudan wirugibu ba koo nəe, Yerusaləmugiba ba sāa ben dam nə, Gusunə ben Yinnin sɔ, nə wi na wəllu ka tem mɔ.

⁶ Yen tɔ te səo, kon Yudaban wirugibu kowa nge dɔ boko dāa sɔwɔ, ñ kun mə nge wii bən tēn dɔ ba səka dīa bəkunu səo. Ba koo bwese ni nu ka bu sikerenee kamiawa mam mam. Adama Yerusaləmugibu ba ko n sɔwə ben temə.

7 Ne, Yinni Gusunə kon Yudaban yənusu faaba ko, kpa Dafidin yənun bəere ka Yerusaləmugibun bəere yu ku raa Yuda be ba tiegia kera.

8 Yen təo te, kon Yerusaləmugibu kəsu. Be səo, wi u kun daa dam mə, u koo dam kowa nge Dafidi. Kpa Dafidin yənugibu ba n sāa nge Gusunən gərədo wi u yō ben wuswaaə.

Ba gəə wooru səo

tem me kpuro səo

9 Yen təo te, kon kookari ko n bwese ni kpuro go ni nu Yerusaləmu wərim wee.

10 Kon de Dafidin yənugibu ka Yerusaləmugibu ba n wənwəndu mə kpa ba n da kanaru ko, kpa bu gəsirama nən mi, ne wi ba yaasa səka. Ba koo man swīsi nge wīn bii teereru ta gu. Ba koo swīwa ka nuku sankira bakanu nge wīn bii gbiikoo u gu.

11 Yen təo te, nuku sankiraru ta ko n kpā Yerusaləmu nge te ba kua Hadadiriməən sə Megidon wəwəəo.

12 Tem me kpuro səo, ba ko n gəə wooru səwa yənu ka yənu. Dafidin yənugibu, kurəbu ka durəbu nənəm. Natanin yənugibu, kurəbu ka durəbu nənəm.

13 Lefin yənugibu, kurəbu ka durəbu nənəm. Simein yənugibu, kurəbu ka durəbu nənəm.

14 Nge meya yənu si su maa tien təmbu ba ko n gəə wooru sə nennenka, kurəbu ka durəbu nənəm.

13

1 Yen təo te, bwia gaa ya koo yari yu ka Dafidin yənugibu ka Yerusaləmugibun toranu wəka.

Yinni Gusunə u koo

win səmə weesugibun

bwāarokunu kɔsuku

² Yen tō te, nē, Gusunə wəllu ka tem Yinni kon būnun yīsinu kpeerasia tem mē sō kpa bu ku raa maa nu yaaya. Kon maa nēn səmə weesugii be ba būu sāarun kīru mō mi wuna.

³ Goo ù n gari weesugii mō, win tundo ka win mero ba koo nùn s̄wa bu nēe, kaa gbi. Domi a weesu mōwa ka Yinni Gusunən yīsiru. Kpa tundo wi, ka mero wi, bu nùn takobi səku bu go sanam mē u gari yi mō.

⁴ Yen tō te, Gusunən səməbu ba koo sekuru wa ben kāsi weesuginun s̄. Bā n gari mō, ba n̄ maa yabe sansuginu sebumə bu ka təmbu nəni wōke.

⁵ Ben baawure u koo nēewa, u n̄ sāa Gusunən səmə. Wi, gbaa wukowa. Domi ba nùn dwawa saa win piiburun di.

⁶ Bā n nùn bikia ba nēe, mana u sere mēera yeni wa ye ya wāa win nəməo, kpa u wisi u nēe, u ye wawa win bərə kīnasibun yenuə.

Ba koo già ma

Gusunəwa u sāa Yinni

⁷ Gusunə, wəllu ka tem Yinni u nēe, takobi, a nēn kparo wi na kua nēn bō wōrio. A nùn goowo kpa yāanu nu yarina, kpa n ni nu kun dam mō wōri.

⁸ U maa nēe, bā n tem mēn təmbu bənu kua suba ita, yen suba yiru ya koo gbi kpa sube tee teni tu tiara.

⁹ Kon sube tee te dō doke kpa n tu səwa nge mē ba ra sii geesu sōwe. Kon tu səwawa nge mē ba ra wura sōwe. Ta koo nēn yīsiru soku kpa n tu wurari.

Kon tu sõ n nee, ta sääwa nən təmbu. Kpa ten tii tu maa nee, na sääwa Gusunə ten Yinni.

Yinni Gusunən təru

14

¹ Beε Yerusaləmugibu, Yinni Gusunən təra wee.
Ba koo beεn yānu gura bu bənu ko beεn nəni biru.
² U koo bwesenu kpuro mənna nu ka Yerusaləmu wəri.

Ba koo ye mwə kpə bu yen yənusu dəə səku.
Ba koo ka yen tən kurəbu kpuna ka dam.
Kpa bu yen təmbun bənu yoru mwəeri bu ka doona.

Adama ba ñ be ba tie goomə.

³ Saa ye səəra Yinni Gusunə u koo tii səəsi
kpə u ka bwese ni tabu ko nge mə u ra ko tabu səə.

⁴ Yen təə te, u koo win naasu səndi Olifin guurə
te ta wāa Yerusaləmun dee deeru, səə yari yeru gia.
Olifin guu te, ta koo bəsira suunuə
saa səə yari yerun di sere səə duu yero.

Wəwi baka ya koo yari ten suunu səə.
Guu ten bee tia ya koo da səə yəsan nəm geu gia
kpə bee tia yu maa da səə yəsan məm dwaru gia.

⁵ Saa ye səə, i ko i duki dawa win guunun wəwa səə.
Domi wəwa ye, ya ko n wāawa sere Atiseliə.

I ko i duki suwa nge mə i raa kua
sanam mə tem yīribu beε deema
Osiasi Yudaban sina bokon waati.

Saa ye səəra Gusunə nən Yinni u koo na ka win tən
dəərobu.

⁶ Yen təə te, yam bururəm mu ñ ko n maa wāa.
Pura ya ko n wāa ka sere maa nim mə mu gəsira nge
kperu.

7 Tōo te, ta ko n sāawa nēnēm te Yinni Gusunō u yē.
Ba ñ wōkuru ka sōo sōo wunanamō.

Adama yoka, Yam bururam mu koo sōosira.

8 Yen tōo te, nim gem mu koo yari Yerusalēmun di
kpa men sukum mu koku mu da nim wōkuō
ge ga wāa sōo yari yeru già,
kpa sukum mu da nim wōku ge ga wāa sōo duu yeru
gia.

Nge mēya n ko n sāa sōo sāreru ka guran saa.

9 Yinni Gusunōwa u ko n sāa tem kpuron sunō.

Wi turowa u ko n sāa Yinni.

Win turon yīsira tōmbu kpuro ba koo già.

10 Isireliban tem kpuro mu koo gōsia wōwa
saa Geban di sōo yēsan nōm geu già
n ka da Rimōwō Yerusalēmun sōo yēsan nōm
dwaru già.

Saa ye sōo, Yerusalēmu ya koo yīsiru yari
kpa ya n wāa yen ayero.

Ya ko n wāawa saa kōnnō ge ba mō Benyameen di,
n ka da kōnnō gbiikuuo,
sere ka kōnnōwō ge ba mō gani gōmbunu.

Saa maa kōsu yee te ba mō Hananēelin di,
n ka girari sina bokon resem gama yero.

11 Tōmba koo sina ye sōo.

Ba ñ maa ye kam koosiamō.

Ya ko n wāawa bōri yēndu sōo.

12 Wee nōni swāa te Yinni Gusunō u koo tōmbu kpēē
be ba Yerusalēmu tabu wōri.

Ben wasi koo kōsiwa ba n ka sīmō.

Ben nōni yi koo kōsi ben nōni wōrusu sōo,
kpa ben yari yi kōsi ben nōso.

13 Yen tōo te, nē, Yinni Gusunō kon wahala baka
doke ben suunu sōo.

Kpa bu wɔrina bu soona.

¹⁴ Yudaba ba koo tabu ko Yerusalemuɔ,
kpa bu bwese tuku ni nu ka bu sikerenen dukia
gurama.

Yera, wura ka sii geesu ka yāa dabiu.

¹⁵ Nin dumi ka nin birakɔsu
ka nin yooyoosu ka nin ketekunu
ka sere maa yaa sabe ni nu wāa mi,
kpuro nu koo dumgbɛku mwaaara.
Dumgbɛku tia yera ya koo nu deema.

¹⁶ Bwese ni nu raa Yerusalemu ye wəri,
nin ni nu tie, nu ko n da nəwa wɔɔ baagere
nu yiira Gusunɔ sina bokon wuswaaɔ,
wi u sāa wəllu ka tem Yinni,
kpa nu Kunun tɔɔ bakaru ko.

¹⁷ Bweseru garu tà kun de
tu Gusunɔ sina boko wi u sāa wəllu ka tem Yinni
yiira

tu sā Yerusalemuɔ,
gura kun nəmə ten temɔ.

¹⁸ Egibitigibu bà kun de Yerusalemuɔ
bu ka Kunun tɔɔ bakaru ko,
gura kun nəmə ben temɔ.

U koo bu wahala dokewa
nge bwese ni nu yina nu da
nu Kunun tɔɔ bakaru ko.

¹⁹ Nge meya u koo Egibitigibu ka bwese ni nu yina
nu Kunun tɔɔ bakaru da Yerusalemuɔ kua.

²⁰ Yen tɔɔ te, ba koo dumin yangirenu sɔɔ yore bu
nɛɛ, Yinni Gusunɔgiá.

Sāa yerun wekenu kpuro nu ko n sāawa nge yāku
yerun gbɛa.

²¹ Wekenu kpuro nu ko n sāawa Gusunɔ, wəllu ka
tem Yinniginu Yerusalemuɔ ka Yudao.

Be ba koo yākuru na,
bera ba ko n da nu sue
bu ka ben yāku yaa yike.
Yen tōo te sōo, ba n̄ maa tenkuba wasi sāa yeru mi,
ba n yānu dōramō.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

xxx

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8